

Szakmai beszámoló a NEOGRAD 2022 - A Dornay Béla Múzeum Évkönyve XLV. kötet megvalósításához

Pályázati azonosító: 209188/00035

A megvalósítás szakmai vonatkozásai, tapasztalatai, a megvalósítás eredményességének elemzése:

A Dornay Béla Múzeum 2022-ben évkönyvének 45. kötetét adta ki. A kötetben 20 tanulmány alkotja a történet- és irodalomtudomány, a művészettörténet, néprajz, régészet és a természettudomány területeit, valamint 1 tanulmány múzeumpedagógiai vonatkozású.

Az évkönyv tehát hat tudományterületet érintve 19 szerző, 1 szerzőpáros közreműködésével és 1 többszerzős munkán át ad képet a Nógrád vármegyei közgyűjteményekben, illetve a hozzájuk kötődő kutatóhelyeken folyó aktuális kutatások eredményeiről. A kötetben 7 múzeumi szakág képviselteti magát. 7-7 történeti és régészeti, 2 irodalomtörténeti, 1-1 néprajzi, művészettörténeti, természettudományi, múzeumpedagógiai tanulmányt tartalmaz. A történeti írások közé sorolhatjuk a Közleményekben megjelenő I. világháborús naplóhoz kapcsolódó kiegészítést is.

A tanulmányok Nógrád vármegyei vonatkozású történeti-, néprajzi-, művészettörténeti kutatási eredményeket dolgoznak fel, valamint a megyében folytatott régészeti és természettudományos feltárások eredményeit foglalják össze.

A 7 történeti tanulmány a vármegye és Salgótarján múltjának egy-egy szeletét mutatja be a XVIII. századi köznemesi nógrádi társadalom mobilitását vizsgáló munkától a 100 éve városi rangra emelt Salgótarján történetének egy-egy epizódját feldolgozó munkákig. Utóbbi tanulmányok közül 6 szerző tárja a közönség elé aktuális kutatásainak eredményeit. Családtörténeti, művelődés- és oktatástörténeti, építéstörténeti írások jelennek meg itt. Olvashatunk a település történetében meghatározó szerepet játszott Liptay családról, a muzsikus cigányzenészek kulturális szerepéről, az új város vendéglátásáról, első köztéri szobráról. Képet kaphatunk a modern Salgótarján kialakulásához kapcsolódó épített városi környezet egyik egyedi küllemű lakótelepének keletkezéséről. Végül a salgótarjáni oktatástörténet fontos korszaka ismerhető meg.

Az irodalomtörténeti tanulmányok egyike a 175 éve született Mikszáth Kálmánra emlékezik, a másik írás nógrádi vártörténeteket elemez. A művészettörténet Salgótarján köztéri szobrainak bemutatását tűzte ki céljául. A néprajzi szakág a Trianon utáni határmenti vármegyékben, így Nógrád vármegyében is valóságos foglalkozási ággá vált csempészetet mutatja be.

A kötetben megjelenő 7 régészeti tanulmány Nógrád vármegye régészeti örökségének sokszínűségére, gazdagságára utal. Az írások az előzetes jelentések mellett értékes új összegző kutatások eredményeit adják közre. A vármegye lelőhelyei és leletei is egyre inkább bekerülnek a hazai, sőt a nemzetközi régészeti vérkeringésbe is, és felkerülnek az ország mellett Európa és a világ régészeti térképére.

A természettudományi szakág a paleontológia területéről közöl új kutatási eredményeket.

A múzeumpedagógiai írás egy képzőművészeti kiállítás iskolai hasznosulását elemzi.

A Közleményekben megjelent történeti írás hasznos kiegészítés egy a Dornyay Béla Múzeum által kiadott I. világháborús katonai naplóhoz.

A történeti, művészettörténeti, irodalomtörténeti és néprajzi tanulmányok a múzeumi gyűjteményekre illetve levéltári kutatásokra épülnek. A régészeti és természettudományos feldolgozások hazai és nemzetközi projektekbe illeszkednek.

A múzeumi évkönyvek mintegy a múzeumok tudományos-ismeretterjesztő munkájának a lenyomatai is. Évkönyvünk jól reprezentálja a múzeum tudományos profilját. A tanulmányok kapcsolódnak az aktuális kutatási trendekhez, és úgy véljük, széles érdeklődésre számíthatnak mind a tudományos, mind az ismeretterjesztés iránt érdeklődő olvasók részéről.

Múzeumi évkönyvünk egyben a régió, a vármegye és a város tudományos életének képviselője, s ekként publikációs lehetőséget biztosít a vármegyei és a helyi tudományos intézmények kutatói számára. A kötet megjelenése a helyi tudományos élet reprezentációját és további kutatások előmozdítását segíti, valamint a vármegye kulturális értékeinek, örökségének a megőrzését is szolgálja.

A tervezett évkönyvcikkek közül 1 történeti, 1-1 régészeti és természettudományos tanulmány nem került be a kiadványba, mivel szerzőik különböző okok miatt nem készültek el, viszont 1-1 történeti, régészeti és múzeumpedagógiai tanulmánnyal gyarapodott évkönyvünk.

A Neograd 2022 - A Dornyay Béla Múzeum Évkönyve XLV. kötete 250 példányban jelent meg, 94,59 %-os támogatási intenzitás mellett, 502 oldalon.

Összességében elmondhatjuk, hogy kitűzött célunkat kiadványunkkal mind terjedelmében, mind tartalmában megvalósítottuk. Bízunk benne, hogy a kötetet egyaránt haszonnal forgatják a kutatók és az érdeklődő közönség is.

Köszönjük az NKA Múzeumok Kollégiuma évkönyvünk megjelenéséhez nyújtott támogatását.

Salgótarján, 2023. május 2.

Balogh Zoltán
pályázati felelős